

Matuszewski, Adam

"Piórem zakonnicy. Kronikarki w Polsce XVII w. o swoich zakonach i swoich czasach", Karolina Targosz, Kraków 2002 : [recenzja]

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 48/1-2, 222-223

2003

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

w indeks nazwisk, streszczenia czeskie i niemieckie, a także liczne ilustracje przedstawiające architekturę i zabytki życia kulturalno-umysłowego dawnego Leszna oraz portrety najwybitniejszych jego przedstawicieli.

Jerzy S e r c z y k : *Towarzystwo Naukowe w Toruniu w latach 1976–2000. (Materiały)*. Toruń 2002, Towarzystwo Naukowe w Toruniu, 132, nlb. 1 s. Jubileusz 125-lecia Towarzystwa Naukowego w Toruniu 1875–2000.

Książka nawiązuje do wydanego w latach 70. XX w. dwutomowego opracowania dziejów Towarzystwa Naukowego w Toruniu, napisanego przez Bożenę Osmólską-Piskorską, Kazimierza Wajdę i Jerzego Serczyka. Na początku opracowania autor zamieścił wykaz członków Towarzystwa Naukowego w Toruniu. W dalszych partiach omówił pracę Zarządu, poszczególnych wydziałów, wydawnictwa TNT, prowadzone badania naukowe. Opisał także renowację budynku TNT, pracę Biura Towarzystwa, Redakcji Wydawnictw, Pracowni Mikrofilmowej oraz przebieg uroczystości 125-lecia TNT. Na końcu książki zamieszczono chronologiczne zestawienie najważniejszych wydarzeń z dziejów TNT w latach 1976–2000.

Słownik biograficzny polskich nauk medycznych XX wieku. Redakcja i opracowanie Bożena U r b a n e k . T. 2. Z. 4. Warszawa 2002 Wydawnictwo IHN, Instytut Historii Nauki PAN, Zakład Historii Nauk Medycznych.

W 2002 r. został wydany kolejny zeszyt, ukazującego się od 1991 r., *Słownika biograficznego polskich nauk medycznych XX wieku*. W zeszycie zamieszczono biogramy 40 wybitnych lekarzy polskich. Na początku zeszytu zamieszczono *Skorowidz* dziedzin medycyny, którymi zajmowali się lekarze prezentowani w zeszycie.

Karolina T a r g o s z : *Piórem zakonnicy. Kronikarki w Polsce XVII w. o swoich zakonach i swoich czasach*. Kraków 2002 Wydawnictwo „Czuwajmy”, 331 s., nlb. 1 s., ind.

Książka dzieli się na cztery zasadnicze rozdziały. W rozdziale pierwszym autorka zaprezentowała i scharakteryzowała zachowany materiał źródłowy oraz przedstawiła zasadniczą jego zawartość treściową. Zwróciła także uwagę na wszystkie możliwe do wyśledzenia wskazówki dotyczące autorstwa odnośnych prac. Poszczególne podrozdziały poświęcone są kolejnym zakonom. W drugim rozdziale zostały przedstawione relacje zakonów żeńskich z kręgami kobiet

świeckich w związku z dążeniami królowych, magnatek i szlachcianek do pogłębienia życia duchowego oraz szukania pomocy w trudnych momentach życia, zwłaszcza we wdowieństwie i starości. Rozdział trzeci i czwarty opisuje ucieczki i tułaczki zakonnice w związku z wojnami i zarazami, nawiedzającymi Rzeczypospolitą w XVII w. Do książki dołączono także mapy tras wojennych tułaczek zakonnice oraz indeks nazwisk.

Stefan Z a m e c k i : *Powstanie koncepcji atomistyczno-molekularnych. Studium historyczno-metodologiczne*. Warszawa 2002 Wydawnictwo IHN PAN, Instytut Historii Nauki PAN, 292 s. sum. ind. Monografie z Dziejów Nauki i Techniki. T. 153.

Książka dzieli się na sześć zasadniczych rozdziałów. W rozdziale pierwszym, noszącym tytuł *Wprowadzenie*, autor omówił koncepcje starożytnych atomistów: Leukipposa, Demokryta i Epikura, które stanowiły archetyp późniejszych ujęć traktowanych jako atomistyczne. W rozdziale drugim zostały przedstawione siedemnasto- i osiemnastowieczne koncepcje poprzedników Johna Daltona. Rozdział trzeci omawia powstanie w latach 1793–1810 chemicznej teorii atomistyczno-molekularnej Johna Daltona. Rozdział czwarty przedstawia interpretacje i polemiki z lat 1807–1840 wokół chemicznej teorii atomistyczno-molekularnej. Rozdział piąty omawia recepcję tej teorii w Europie. Ostatni, szósty rozdział, zatytułowany *Zamiast zakończenia*, zawiera podsumowanie ustaleń omawianej książki. Książka zaopatrzona jest także w bogatą bibliografię, streszczenie w języku angielskim oraz indeks osób.

Przypisy

¹ Daniel V e t t e r : *Islandia albo krótkie opisanie wyspy Islandyi*. Leszno 1638

² Dariusz R o t t : *Daniel Vetter i jego „Opisanie wyspy Islandji”*. Studium z dziejów staropolskiego podróżopisarstwa. Katowice 1993

³ Daniel V e t t e r : *Islandia albo krótkie opisanie wyspy Islandyi*. Opracował i wstępem opatrzył Dariusz R o t t . Katowice 1997

⁴ Bronisław G r a b o w s k i : *Prorokini. Światłość w ciemności*. Kraków 1900.

Adam Matuszewski
Instytut Historii Nauki PAN
Warszawa